

Hvorfor en arbejdsgruppe?

- Politisk Mandat
- Borgernes stemme er vigtig!
- Kvalificere projektet i fællesskab
- **Ansvar** og ideer
- Plads til beklager

De tre møder

1. Forberedelse og aftale
2. Ideudvikling og afklaring
3. Afslutning og offentliggørelse

Principper

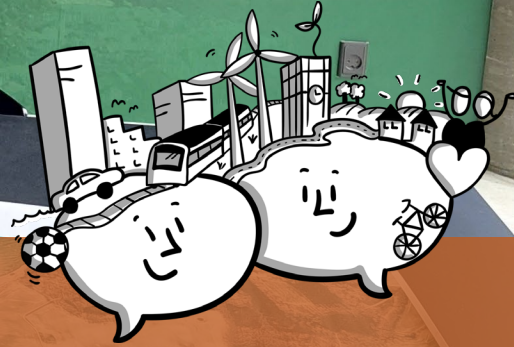
- Samtale i centrum
- Respekt for hinandens synspunkter
- Anonymitet
- Timeout
- gør det 'ikke personligt'
- Udskiftning

Grøn Pulje

- Møder til lokalnæret
- 4,5 MW x 3 vindmøller x 312. Skattekategori = 4.218.750 kroner
- Møder frigives efter nettilslutning
- I har mulighed for at gøre jeres ideer og ønsker
- Eksempler på grøn pulje-projekter:
  - Pudebaner
  - Møder i skole
  - MFA-spil
  - Multi-hal
  - Forøgelse af rekreative tilbud
  - Lokalecenter for ældre
  - Skovsørens genopretning
  - Skolepladser
  - Skolecenter
  - Løgepladser

Dialog- og inddragelsesnotat

Bilag 3
Lokalplan X184, vindmøller ved Vosnæs

INTRODUKTION

Arbejdsgrupper nedsættes i løbet af lokalplanens indledende og afklarende fase, hvor der endnu ikke er truffet politisk beslutning om, at forvaltningen i Teknik og Miljø skal udarbejde en lokalplan.

Forud for nedsættelsen af en arbejdsgruppe er der afviklet en række dialog- og inddragelsesaktiviteter, som har til hensigt at involvere en bred skare af lokalområdet og andre interessenter, således at forvaltningen kan blive klogere på eksterne synspunkter angående lokalplanen og projektet.

Arbejdsgruppen har til hensigt at kvalificere, hvordan det pågældende vedvarende energiprojekt kan tilpasses bedst muligt til de lokale omgivelser. Arbejdsgruppen skal blandt andet komme med anbefalinger og forslag til, hvordan projektet kan give noget tilbage til lokalområdet i form af tilpasninger, der 'skrives' ind i lokalplanen eller potentielt finansieres via Grøn Pulje.

Indhold

Side 3	Overblik over tidlig inddragelse og dialog
Side 4	Opsummering på arbejdsgruppen
Side 5	Arbejdsgruppens projektforslag
Side 6	Hvad skrives ind i projektet?
Side 7	Eksisterende og fremtidig situation
Side 8-11	Arbejdsgruppemøde 1-3
Side 12-19	Projektforslag uddybet

Arbejdsgruppe for vindmøller ved Vosnæs

Forud for arbejdsgruppen var der i perioden fra september-december 2023 afviklet indledende dialog og inddragelse, hvor der blev afholdt borgermøde, bustur til lignende vindmølleparker, et åbent bykontor to mandage i Skødstrup samt en digital inddragelsesplatform.

De aktive og deltagende borgere i de indledende inddragelsesaktiviteter har primært været kritiske omkring projektet, hvorimod støtterne af projektet har været mere fraværende og tilbageholdende med at deltage i debatten og dialogen.

Ved etablering af arbejdsgruppen har det været et grundlæggende princip, at arbejdsgruppen skal afspejle forskellige synspunkter for at styrke den konstruktive dialog og skabe varierede løsninger og anbefalinger. Målet har ikke været at omvende holdninger til projektet, men et udtalt fokus på at sikre relevante og nuancerede indspark.

Der blev kommunikeret bredt ud via sociale medier omkring tilmelding til arbejdsgruppen i lokalområdet, og mange af dem, der havde deltaget aktivt i den tidligere borgerdialog fik direkte besked.

Der kom kun fem tilmeldinger i alt, og alle fem blev en del af arbejdsgruppen. Af de fem medlemmer var der både modstandere, tvivlere og støtter af projektet.

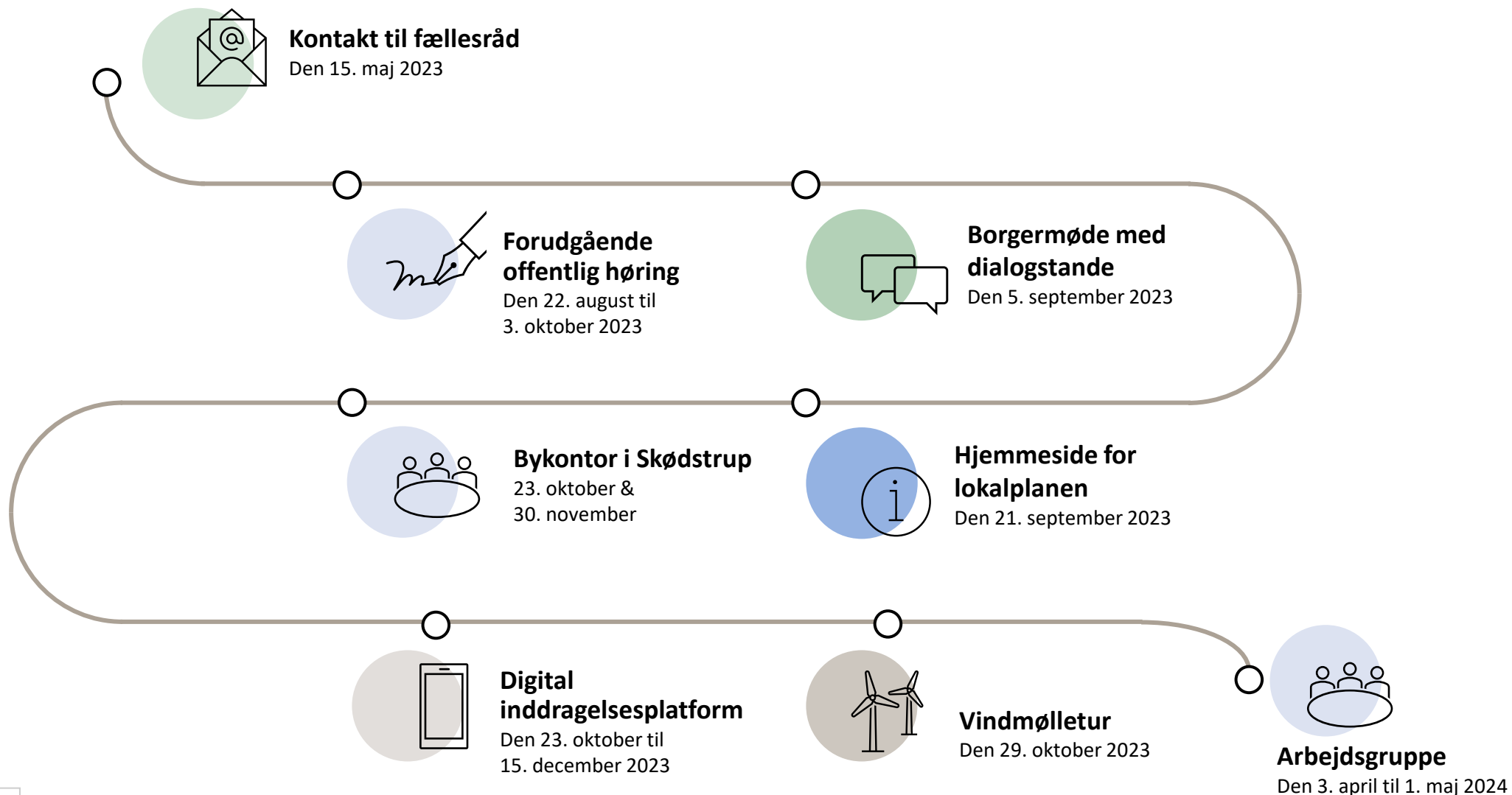
Der blev afholdt tre arbejdsgruppemøder i perioden fra 3. april til 1. maj 2024.

Arbejdsgruppen bestod af følgende deltagere:

- 3 medarbejdere fra Teknik og Miljø, Aarhus Kommune
- 2 repræsentanter fra udvikler, NRGi
- 5 borgere (herunder 2 fra Foreningen mod vindmøller ved Vosnæs, 1 fra Skødstrup-Løgten Fællesråd, 1 fra Danmarks Naturfredningsforening og 1 fra Studstrup Borgerforening).

OVERBLIK OVER TIDLIG INDDRAGELSE OG DIALOG

OPSUMMERING PÅ ARBEJDSGRUPPE

Over de tre mødegange var der en konstruktiv og løsningsorienteret dialog. I løbet af møderne var der både plads til at diskutere projektets berettigelse og projektets muligheder.

På møderne var det primære fokus at formulere forslag og anbefalinger, som kan gøre projektet mere konkret og give noget konkret tilbage til lokalområdet.

Selvom holdningerne til projektet blandt arbejdsgruppemedlemmerne var både klart for og imod og til tider skabte udtalte uenigheder, lykkedes det over de tre mødegange at få udarbejdet konstruktive forslag til, hvad projektet kan give tilbage til lokalområdet. Dialogen i arbejdsgruppen blev mere og mere konstruktiv som møderne skred frem, og det var tydeligt, at arbejdsgruppemedlemmerne købte ind på præmissen om, at møderne handlede om at bidrage til at gøre projektet konkret og bedre.

Det skal dog understreges, at den positive indstilling til at gå ind i arbejdet i arbejdsgruppen ikke hænger sammen med, om deltagerne enten blev mere positive eller negative for projektet. De deltagere, der er modstandere af projektet før arbejdsgruppen, var det fortsat efter og omvendt.

Det blev italesat fra særligt modstandere af projektet, at de mulige forbedringer af området, der kan komme som kompensation for vindmøller, er svære at måle sig med den gene, det vil skabe at få vindmøller lokalt. Det vil for nogen være et for lille plaster på såret.

Italesætte bekymringer

Udover et hovedfokus i arbejdsgruppen på, hvad projektet kan give tilbage, var det også planen, at der imellem idéudvikling skulle være plads til at italesætte og imødekomme de bekymringer, der er omkring projektet. Flere af deltagerne påpegede ligeledes på det første møde, at det var vigtigt, at vi også kom omkring bekymringer og svarede på faglige forhold om projektet.

I samspil hertil var der programsat en række faglige oplæg undervejs, hvor bl.a. NRGi fremlagde rapporter for vindressource, køb af andele, støj og foreløbige visualiseringer, Aarhus Kommune fremlagde lokalplansprocessen og de planmæssige begrundelser for projektet og lodsejeren, Vosnæs Gods, fremlagde de bindinger, der er i området i forhold til realiseringen af arbejdsgruppens forslag og anbefalinger.

Målet med at præsentere faglige forhold om projektet var et ønske om at give borgerne i arbejdsgruppen en viden om, hvilke argumenter der ligger til grund for, at Aarhus Kommune har valgt at acceptere ansøgningen fra NRGi og derved undersøge mulighederne for at udarbejde en lokalplan.

De faglige oplæg var ligeledes et forsøg på at imødekomme nogen af de bekymringer, der var omkring projektet. For eksempel i forhold til støj, visuelle gener og ikke mindst placeringen af vindmøllerne ved Vosnæs.

Kritik fra Foreningen mod Vindmøller ved Vosnæs

Foreningen mod vindmøller ved Vosnæs fremhævede i løbet af arbejdsgruppemøderne, at det var en problematisk tilgang, at NRGi fik lov til at fremlægge forhold omkring projektet, da de er af den overbevisning, at NRGi' analyser er fejlagtige. En af repræsentanterne fra *Foreningen mod vindmøller ved Vosnæs* fik mulighed for at dele deres egen undersøgelse af vindmøllernes produktion ved Vosnæs med de resterende deltagere i arbejdsgruppen.

Det skal i den sammenhæng understreges, at Aarhus Kommune på baggrund af arbejdsgruppemøderne fortsat ingen grund har til at betvivle NRGi' projekt og ansøgning.

Flere deltagere delte imellem møderne deres viden om området og deres tanker om projektet, heriblandt Danmarks Naturfredningsforening, der sendte informationer om området i et historisk perspektiv.

Alle input er og bliver taget med i betragtning i løbet af processen.

Offentlig tilgængelig information

Alt materiale fremvist og fremført på møderne blev delt i en offentlig tilgængelig [sharepoint-mappe](#), hvor alle deltagerne kunne hente opsamlingsdokument fra møderne, oplæg fra møderne og andet materiale, der blev drøftet og fremvist på møderne, blandt andet *Foreningen mod Vindmøller ved Vosnæs'* egen analyse. På kommunens [projektside](#) for vindmøller ved Vosnæs er opsamlinger fra arbejdsgrupperne også tilgængelige

Det blev ligeledes aftalt, at deltagerne i arbejdsgruppen får mulighed for at læse den samlede opsamling igennem, inden det sendes videre i systemet for at minimere risikoen for misforståelser og sikre gennemsigtighed blandt deltagerne i arbejdsgruppen.

ARBEJDSGRUPPENS PROJEKTFORSLAG

På baggrund af de tre møder, er arbejdsgruppen kommet med følgende projektforslag (se en række af forslagene uddybet fra side 10-17):

2-minus-1-vej (eller anden form for trafikssikkerhed) på Vosnæsvej ved skoven samt på strandvejen

Badebro syd for eksisterende p-plads på strandvejen

Kloakering ved Havhusene for bl.a. at sikre vandkvaliteten i bugten

Digital formidling af natur- og kulturhistorie samt undervisningsforløb om vedvarende energi på eksisterende gåtursruter på Vosnæs gods.

Kranpladser som naturelement

Vådlægning af landbrugsjord

Sti ved strandvejen

Parkeringsholdepladser langs vosnæsvej

Forbedring af parkeringsplads ved stranden, strandvejen/vosnæsvej

Forbedring af stier på Vosnæs Gods

Hvad er der sket siden arbejdsgruppemøderne?

Forvaltningen i Teknik og Miljø har siden arbejdsgruppemøderne haft møder med interne fagkollegaer, udvikler fra NRGi, Vosnæs Gods, Danmarks Naturfredningsforening. Dialogen med Syddjurs Kommune angående de forslag/ideer placeret i Syddjurs Kommune opstartes i sensommeren 2024

Alle møder har været med fokus på at kvalificere og undersøge, hvordan arbejdsgruppens anbefalinger og forslag bedst muligt kan tænkes ind i projektet. Indtil nu er der følgende opmærksomhedspunkter:

- I forhold til forslaget om mere naturindhold på kranpladserne under vindmøllerne, har der været afholdt et møde med to repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening og ansøger. Ud af mødet kom en række anbefalinger vedr. plantearter, belægninger, genbrug af sten og sand mv., som kan overføres direkte til projektet.
- I forhold til forslaget om bedre og tryggere forhold for "bløde" trafikanter langs Vosnæsvej, har der været afholdt flere møder internt i Teknik og Miljø med relevante afdelinger, herunder Byrum (Mobilitet og Vejanlæg) og Byliv (Grønne Områder) og med ansøger. Flere forskellige løsninger har været undersøgt, bl.a. at omdanne Vosnæsvej til en såkaldt "2 minus 1 vej" og at etablere en ny separat sti adskilt fra Vosnæsvej.
- For at omdanne Vosnæsvej til en "2 minus 1 vej" kræver det at vejen bliver væsentligt udvidet i bredden på hele strækningen, og vurderingen er at det bliver uforholdsmæssigt omkostningstungt og et stort indgreb i landskabet.

For at etablere en ny separat sti adskilt fra Vosnæsvej, kræver det meget store ændringer i terræn og vandløb, idet der i dag er flere relativt dybe slugter med vandløb med blød bund omkring, og vurderingen er også her, at det bliver uforholdsmæssigt omkostningstungt og et stort indgreb i landskabet.

I stedet peges på en løsning, hvor den eksisterende græsribbe i begge sider af Vosnæsvej klippes lidt oftere end tilfældet er i dag. Konkret er det aftalt med Grønne Områder, at klipning af ribberne øges fra 2 gange årligt til 6 gange årligt, hvilket sikrer, at ribben kan godkendes som trampesti.

HVAD SKRIVES IND I PROJEKTET?

Med baggrund i arbejdsgruppens forslag og ønsker, er der efterfølgende undersøgt (jf. side 4), hvad der kan og ikke kan realiseres, og hvordan de konkrete forslag løftes økonomisk.

Nogle forslag kan skrives ind i projektet og dermed være en del af projektet. NRGi tilbyder at gøre følgende til en del af projektet:

Kranpladser som naturelement med fokus på tilvoksning af kranpladser.

Supplerende p-pladser langs Vosnæsvej

Digital formidling af natur- og kulturhistorie samt undervisningsforløb om vedvarende energi på eksisterende gåtursruter på Vosnæs Gods med udgangspunkt i den eksisterende digitale platform "Vind i skolen".

Udbud af ejerandele på 20 % til lokale

Græsabat på Vosnæsvej omdannes til trampesti (Aarhus Kommune varetager omkostninger/drift)

GRØN PULJE - HVAD SKRIVES IKKE IND I PROJEKTET?

Nedenstående ideer og forslag har af flere grunde ikke været mulig at skrive ind i projektet. Derfor kan de nedenstående potentielt finansieres via Grøn Pulje.

Badebro syd for eksisterende p-plads på strandvejen

Kloakering ved Havhusene for bl.a. at sikre vandkvaliteten i bugten

Vådlægning af landbrugsjord

Sti ved strandvejen

Forbedring af parkeringsplads ved stranden, strandvejen/vosnæsvej

Forbedring af stier på Vosnæs Gods

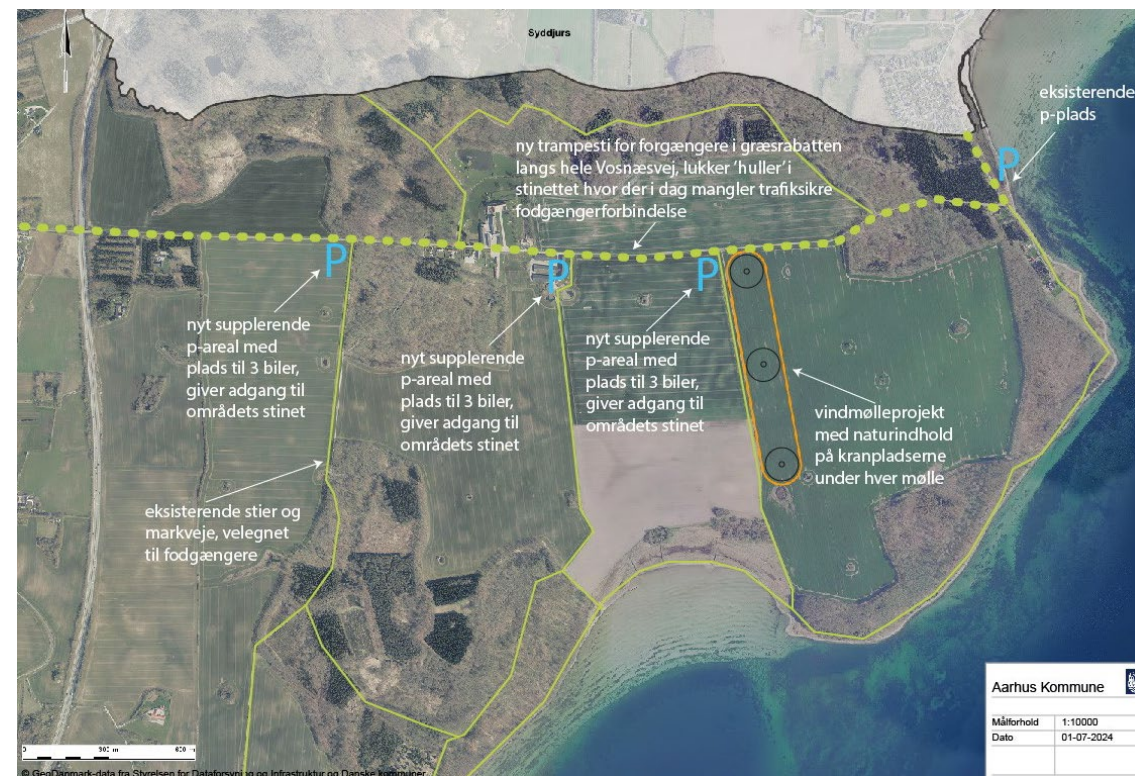

EKSISTERENDE OG FREMTIDIG SITUATION

EKSISTERENDE SITUATION

FREMTIDIG SITUATION

Arbejdsgruppemøderne

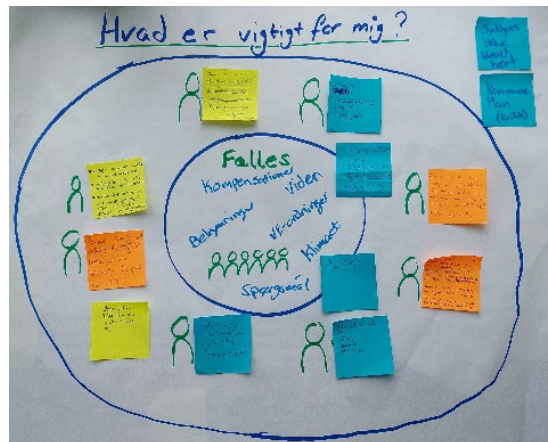
Arbejdsgruppemøde 1

Første møde var med fokus på opstart af arbejdsgruppen med introduktion til hinanden, projektet og formålet med arbejdsgruppen.

Det blev tydeliggjort på møde 1, at formålet med arbejdsgruppen ikke er at rykke på holdningerne til for og imod, men dele viden, tanker, bekymringer, input og ideer til at kvalificere projektet, og hvad projektet kan give tilbage til lokalområdet.

Det blev ligeledes tydeliggjort, at det er et anonymt rum, hvor deltagerne kan ytre sig, uden at ens personlige holdninger bliver fordrejet i andre sammenhænge. Flere gjorde det klart, at selvom der kommer ideer på bordet, er det ikke nødvendigvis udtryk for en opbakning til projektet.

Der blev holdt oplæg fra NRGi om visuelle forhold samt støj. Oplæg fra planlægger fra Aarhus Kommune blev skubbet til mødegang 2 pga. manglende tid.

Opsamlingspunkter fra mødet

Generelt fokus:

- Kompensationer og give noget tilbage til lokalområdet
- Dele viden og fakta om projektet undervejs
- At give plads til bekymringer
- at der er plads til, at alle kan komme med ideer uanset om man er for, imod eller i tvivl.

- Der bliver fulgt op på spørgsmål om støj og effekt/produktion af vindmøllerne.
- NRGi' visualiseringer fra februar 2024 lægges offentligt frem på Aarhus Kommunes projektside.
- Der var forskellige oplevelser af at bevæge sig rundt i området, og hvad området har behov for og ideer hertil. Der blev bl.a. påpeget:
  - Mulighed for udtagning af arealer til lavbundsjord for at mindske kvælstofudledning til bugt. Skal jorden dyrkes rundtom? Hvis ikke bliver vi da fri for kvælstof og en renere bugt.
  - En folkeskov i forlængelse af Havskov til at reducere CO2.
  - En bedre strand, hvis det bliver rensset op.

Arbejdsgruppemøde 2

Andet møde for arbejdsgruppen handlede om at få deltagerne i arbejdsgruppen til at komme med input og ideer til at kvalificere projektet, og hvad projektet kan give tilbage til lokalområdet.

Deltagerne blev delt op i grupper og fik udleveret geografiske kort over lokalområdet med udpegning af projektet. Her kunne de skrive de ideer og forslag til forbedringer i lokalområder, som enten kan tænkes ind i selve projektet eller kan støttes via midler fra den grønne pulje.

Se side XX for visuelt overblik.

Ideer fra Gruppe 1

- P-plads ved fiskesti
- Den uendelige bro II + evt. badehus
- Cykelsti/handicapvenlig sti
som forbinder Studstrup med Vosnæs
- Medborgerhus ved Studstrup
- Forbedre p-plads ved stranden
- Bro over åen

Folkeskov + jordvold

Ideer fra Gruppe 2

1. Sti ved Vosnæs
2. Sti ved Strandvejen
3. Tilbage til Herregårds landskab
- lavbundsjerne skulle tilbageføres til mose/kær/vådlægges
4. Cykelsti til Margueritten
5. Strand + badebro
6. Levende hegn
7. Kloakering og/eller oprensning
8. Overnatning shelter
9. Medborgerhus Studstrup
10. Ungehus Studstrup

Arbejdsgruppemøde 3

Tredje møde for arbejdsgruppen handlede om at få deltagerne i arbejdsgruppen til at kvalificere de ideer, de var kommet med på forrige møde. Til mødet havde vi inviteret skovfogeden fra Vosnæs Gods til at holde et oplæg om, hvilke ideer og muligheder godset ser som realistiske.

Efterfølgende kunne deltagerne arbejde på at formulere konkrete projektforslag (hvert projektforslag er uddybet på de følgende sider)

Formulerede projektforslag:

- 2-minus-1-vej på Vosnæsvej ved skoven samt på strandvejen
- Kloakering ved Havhusene for bl.a. at sikre vandkvaliteten i bugten
- Badebro syd for eksisterende p-plads på strandvejen
- Digital formidling af natur- og kulturhistorie samt undervisningsforløb om vedvarende energi på eksisterende gåtursruter på Vosnæs gods.
- Kranpladser som naturelement
- Vådlægning af landbrugsjord

Derudover er følgende ideer også blevet fremhævet, men ikke formuleret nærmere.

- Sti ved strandvejen
- Parkeringsholdepladser langs vosnæsvej
- Forbedring af parkeringsplads ved stranden, strandvejen/vosnæsvej
- Forbedring af stier på Vosnæs Gods.

Den videre proces

3. arbejdsgruppemøde var det sidste møde. Derfor sluttede mødet med en drøftelse om den videre proces.

- Der var stor interesse hos deltagerne for at blive involveret i den kommende proces, hvor opsamlingen fra arbejdsgruppemøderne skal indgå som et bilag i det prioriteringsnotat, der sendes ind til rådmanden. Deltagerne får mulighed for at kommentere på opsamlingen, før det sendes afsted, da det er deres egne ord og ideer, der formidles videre.
- Der blev ligeledes diskuteret muligheden for at blive orienteret og involveret i en vis grad i selve udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten. Forvaltningen undersøger nærmere, hvordan det vil kunne fungere i praksis og samtidig sikre en tilgængelighed for alle og ikke kun deltagerne i arbejdsgruppen.

Projektforslag uddybet

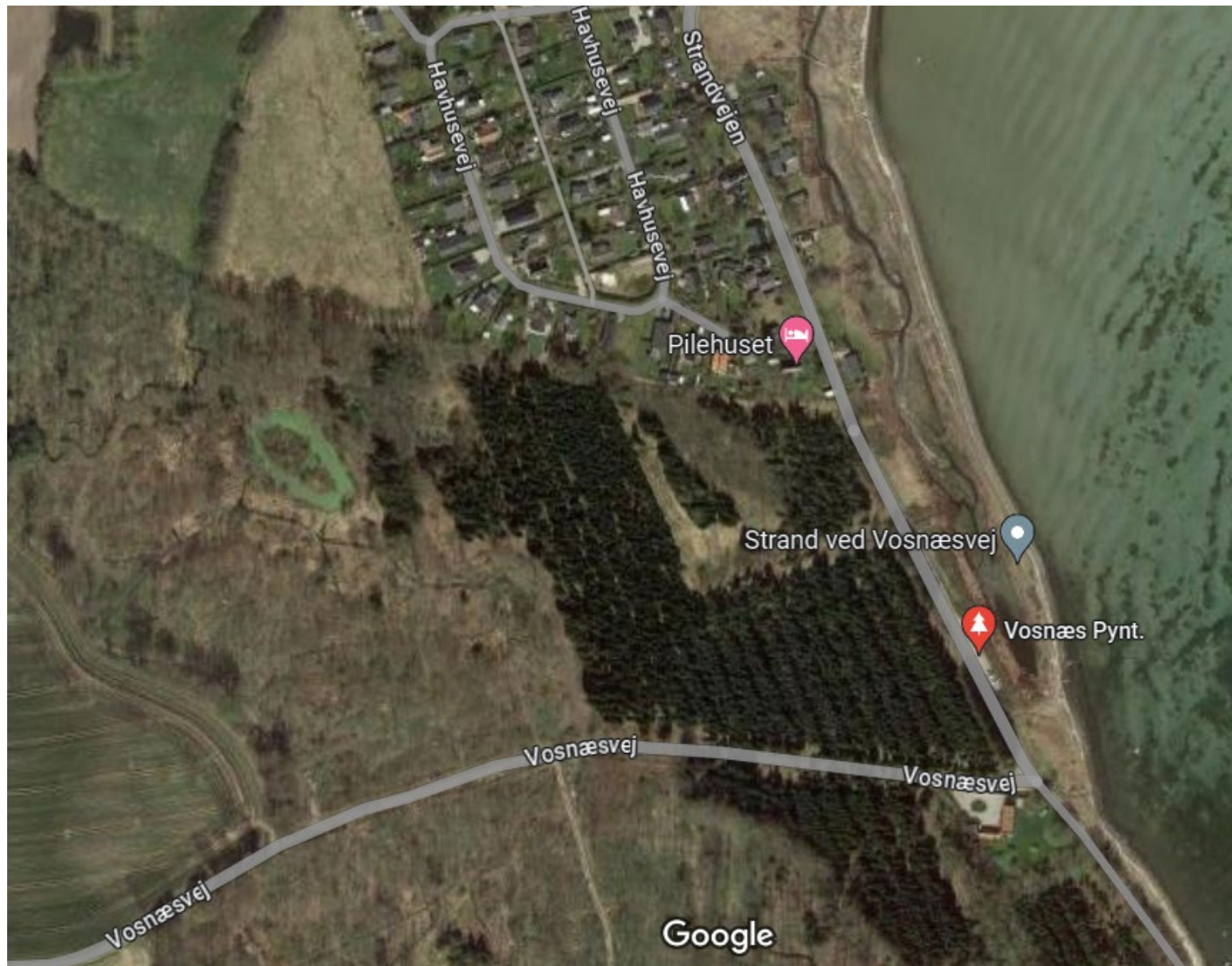

‘2 minus 1’-vej

Formål: Trafiksikkerhed for gående og cyklister.

Betydning/værdi:

- Skaber større sikkerhed
- Skabe incitament til at gå og cykle i området.
- Til gavn for alle brugere af området.

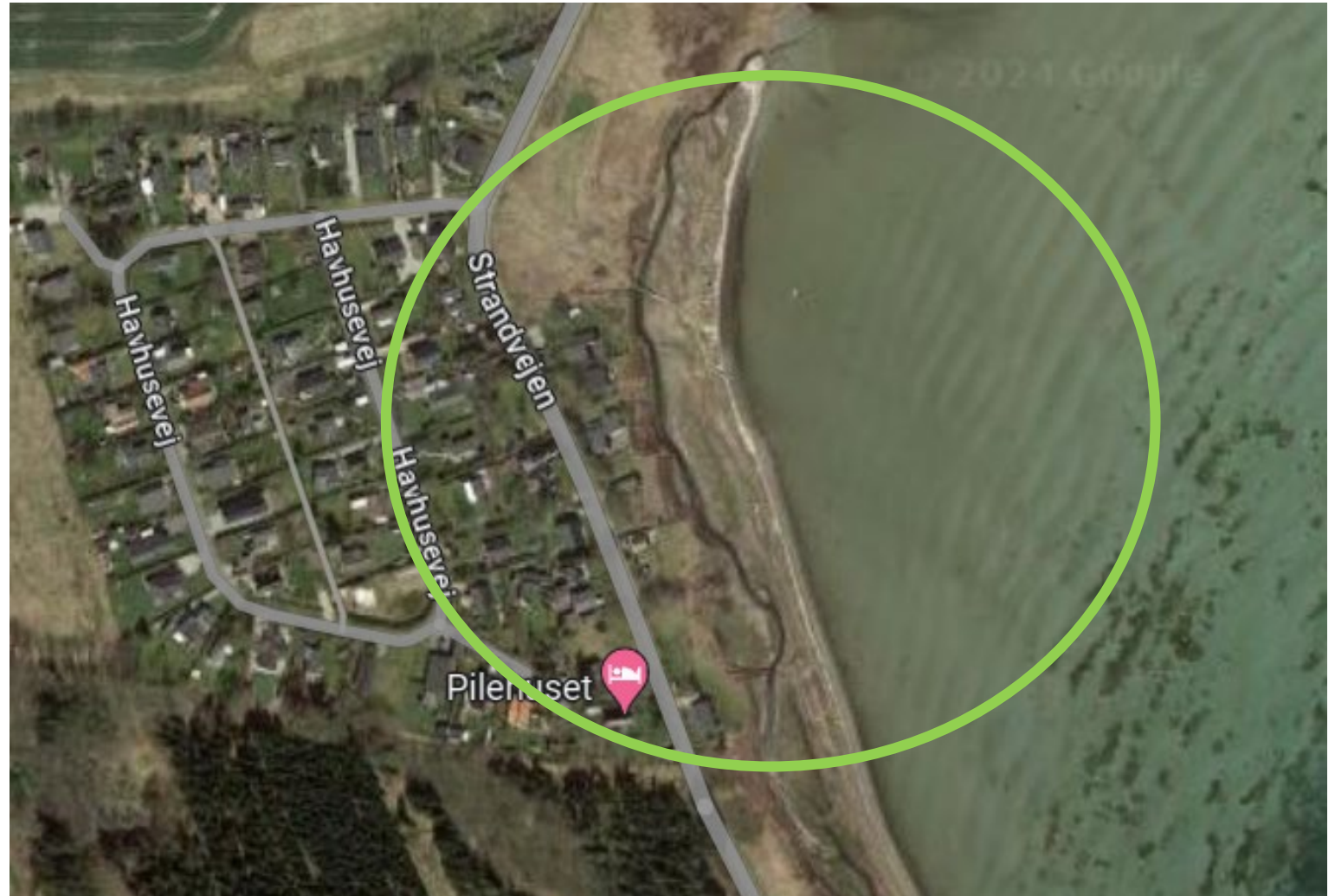

Kloakering

Formål: Etablere kloakering for Havhusene.

Betydning/værdi:

- Det vil skabe bedre vandforhold ved kysten og i bugten for alle brugere af området.
- Klimatilpasning.
- Sikre bedre sanitære forhold for beboere i nærområdet.

Badebro

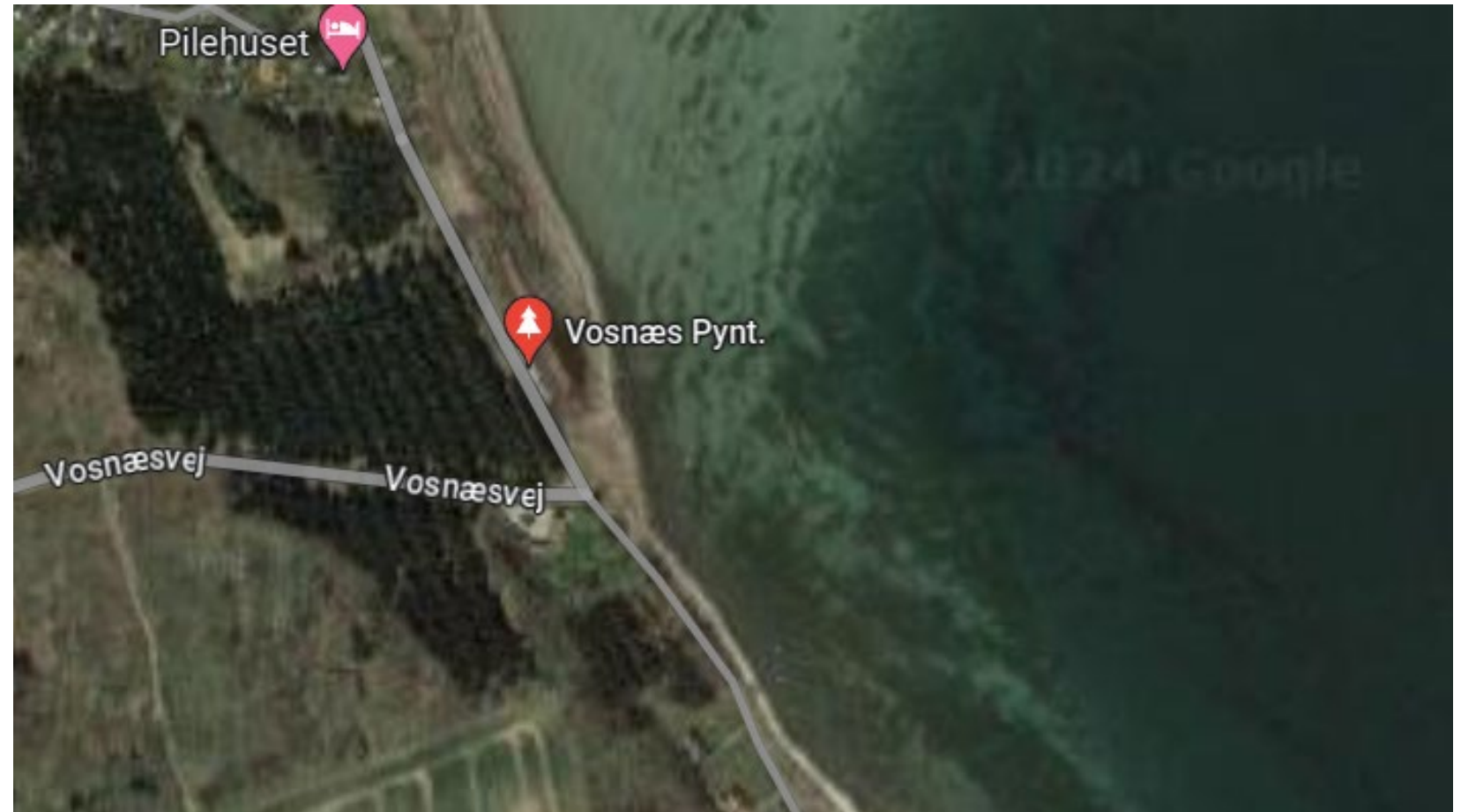
Formål: Etablering af badebro (Syd for eksisterende P-plads)

Betydning/værdi:

- Bedre badeforhold samt for brugere af kajak, SUP og vinterbadere.
- Bedre badeforhold for brugerne af området.

Udfordring:

Måske svært at få godkendt – og hvordan placeres det ift. godsets areal?

Digital formidling på eksisterende gåruter

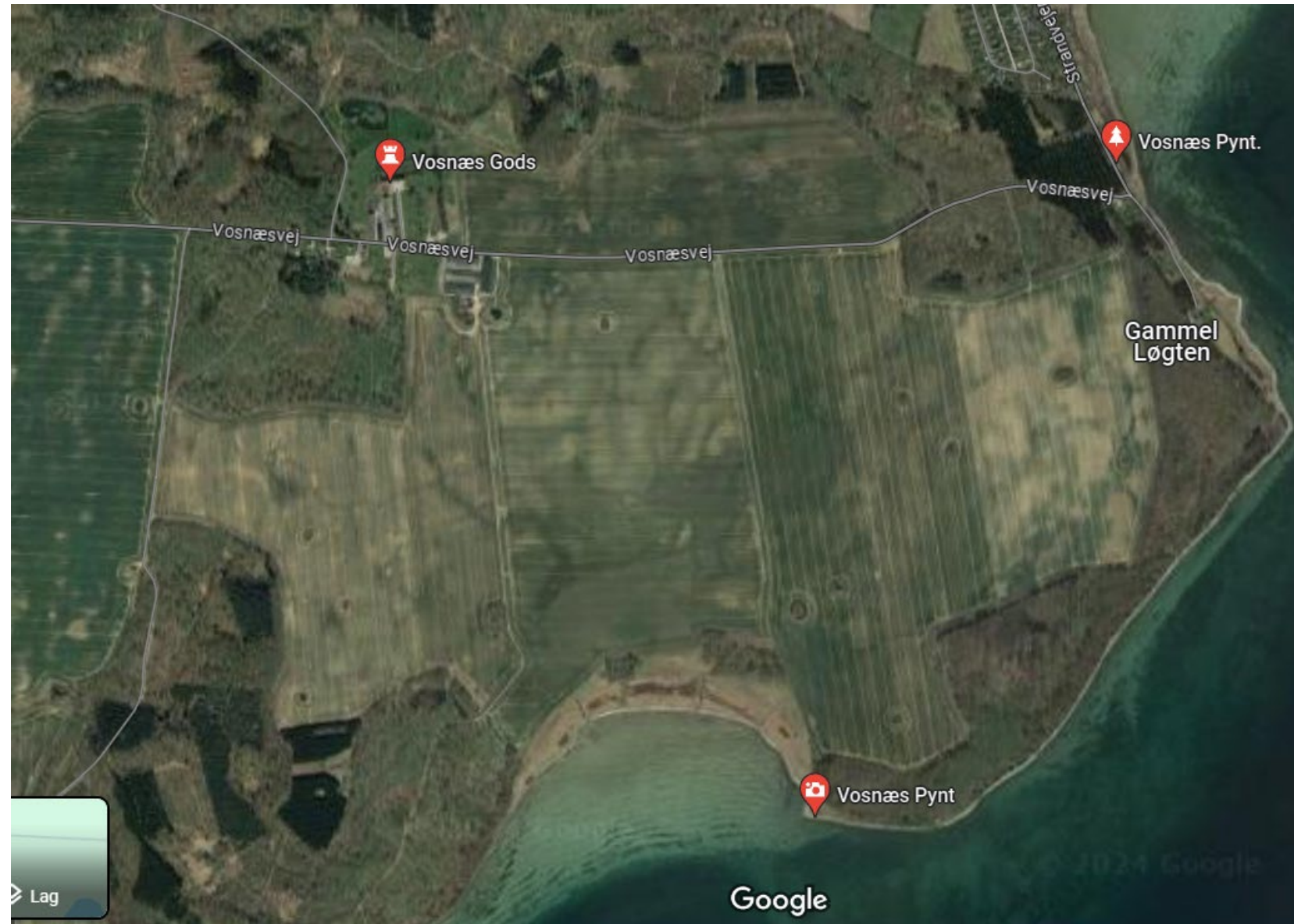
Formål: Udvikling af digitale formidlingsforløb.

Beskrivelse:

- Uddannelse og information til alle med særligt fokus på skoleelever.
- Fokus på jernalderen, kirken, henrettelser i området og Vosnæs tilbage fra 1600-tallet.
- NRGi tilbyder i forlængelse heraf at etablere formidling omkring klima og vindskolen.
- På gåstier og cykelstier

Betydning/værdi:

- Vil give en større viden om områdets egenskaber og natur- og kulturhistorie.
- Skabe en større oplevelse ved at bevæge sig i naturen og omgivelserne.

Digital formidling på eksisterende gåruter - fortsat

Projekttitel

Vosnæs og Skødstrup historie, fauna, skov og kyst

Formål

At fortælle områdetets historie fra år 0 til nutid, Vosnæs unikke fredskove, mosearealer og hvordan en herregård har udviklet sig industrielt og samtidig har bevaret bevaringsværdig og nu fredet natur fra 1600 tallet til nutid til alle interesserede.

Beskrivelse:

Hvad er de vigtigste funktioner og egenskaber ved projektet?

At kombinere fundene i Skødstrup af en af de måske mest komplette jernaldersamfund, der overhovedet er fundet, Vosnæs Gods unikke herregård og herregårds landskab og fredskove via eksisterende og ny etablerede vandre ruter med information, historisk og natur information via diskret opsatte QR koder. Kunne laves i samarbejde med Skødstrup Fællesråd og Vosnæs og med allerede eksisterende frivilliges hjælp.

Fordele og ulemper

Hvilke gevinster forventes der af projektet og hvilke potentielle udfordringer rummer projektet?

Lokal samfundet og Vosnæs vil kunne samarbejde og dele viden om området og sammen beskytte natur og historiske fortidsminder. Nye tiltage vil kunne deles og forståelsen for at Vosnæs også er en kommerciel produktions enhed forbederes.

Betydning:

*Hvem er projektet for?
Hvilken værdi skaber projektet*

Lokale og fra hele landet, skolebørn, studerende, historie og natur elskende mennesker generelt

Kendskab til vores natur og historie lokalt og generel og specifik vejledning i at bevæge os i naturen uden samtidig at skade den.

Kranpladser som naturelement

Formål

- Beplantning omkring de tre kranpladser ved hver deres vindmølle for at skærme disse grå stabilgrusflader. Det vil tjene som en trædesten for dyr og planter i den omkringliggende store monokultur.
- Selve kranpladsen, som benyttes under møllens konstruktion, vedligehold og nedlæggelse, vil være ekstrem næringsfattig og vil som tiden går også få sit liv, hvis man ikke forhindrer det. Gruset ønskes friholdt for kemisk rengøring - og skal man af vedligeholdelsesmæssige grunde holde naturen lidt i skak, skal det ske mekanisk.
- Fundne sten i anlægsarbejdet bunkes for at opnå endnu en naturtype

Beskrivelse:

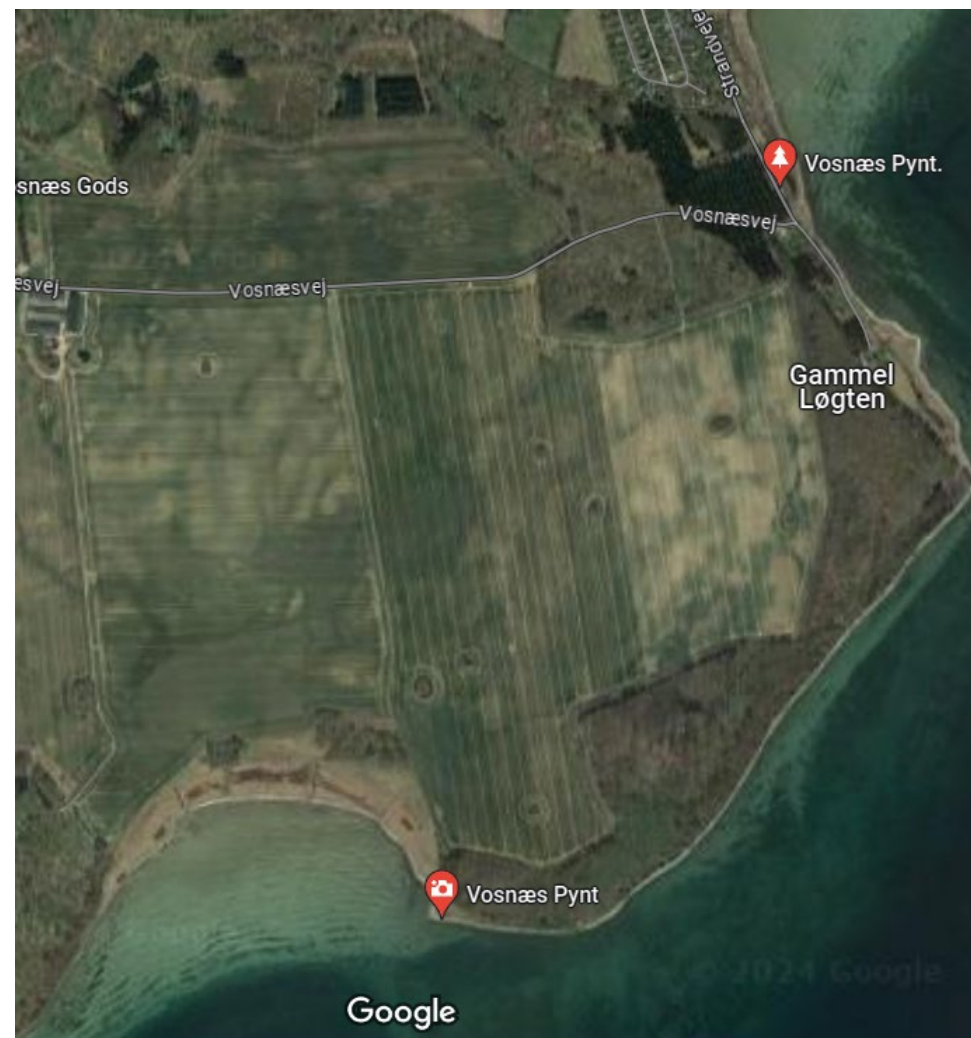
- Blandet hegn som landskabselement og som stykker smånatur.
- Stabilgrusets meget fattige overflade er en speciel biotop. Vi mener at vide, at mani UK har haft som lovkrav at dække pladsen med et tyndt lag jord og så vilde hjemmehørende arter af planter deri. Erfaringen viser, at det skal være et TYNDT lag af NÆRINGSFATTIG jord - og at man skal holde en parkeringsplads fri for dette lag, så der er parkering for en bil i det almindelige arbejde med møllen (4m x 6m)
- Bunke af sten på hver kranplads med sten fra udgravning til sokkel og kranplads

Fordele/ulemper:

- + Skjule rektangulære stabilgrusfelter
- + Trædesten for frø og dyr
- + Høst af frugt og nødder til bl.a. sankning.
- + Farver i landskabet ved valg af planter
- - mindre landbrugsjord

Betydning:

- Vigtigt for naturen
- Projektet er for besøgende og naturen.
- Visuel opblødning af kranpladsens udtryk. Let stiadgang til anden vild natur

Vådlægning

Formål:

- Undgå gødning samt fastholde kul i jorden.
- Undgå udvaskning ved stop af gødning.
- Afbrænding af kul i jord stoppes.

Betydning:

- Vigtigt for naturen og sikring af kvaliteten i bugten.

